

traviata

verdi

traviata

Premiera / Premiere
18 czerwca / June 2011
Opera Krakowska

Opera Krakowska
instytucja kultury
Województwa
Małopolskiego

verdi traviata

La Traviata

Opera w trzech aktach / Opera in three acts

Libretto: Francesco Maria Piave według dramatu Aleksandra Dumasa syna

Libretto by Francesco Maria Piave based on drama by Alexandre Dumas, fils

Oryginalna wersja językowa / In the original Italian

Prapremiera / World premiere

Wenecja, La Fenice / Venice 1853

Prapremiera polska / Polish premiere

Warszawa / Warsaw 1856

Reżyseria i inscenizacja / Director and Producer

Krzysztof Nazar

Kierownictwo muzyczne / Music Director

Tomasz Tokarczyk

Scenografia / Set Designer

Marek Braun

Kostiumy / Costume Designer

Zofia de Ines

Choreografia / Choreographer

Zofia Rudnicka

Reżyseria światła / Lighting Designer

Mirosław Poznański

Projekcje multimedialne / Multimedia Projections

Wojciech Kapela

Przygotowanie chóru / Chorus Master

Zygmunt Magiera

OBSADA / CAST

VIOLETTA VALÉRY

Katarzyna Oleś-Blacha, Edyta Piasecka-Durlak, Joanna Tylkowska

FLORA BERVOIX

Agnieszka Cząstka, Bożena Zawiślak-Dolny

ALFREDO GERMONT

Vasyl Grokholskyi, Pavlo Tolstoy, Adam Zdunikowski

GIORGIO GERMONT

Andrzej Biegun, Zenon Kowalski, Leszek Skrla

GASTON

Janusz Dębowski, Imeri Kawsadze, Krzysztof Kozarek

BARON DOUPHOL

Michał Kutnik, Stanisław Kufluk

DOKTOR GRENVIL

Volodymyr Pankiv, Krzysztof Dekkański, Bartosz Urbanowicz

MARKIZ D'OBIGNY

Krzysztof Dekkański, Volodymyr Pankiv, Rafał Pawnuk
Bartosz Urbanowicz

ANNINA

Karin Wiktor-Kałużka, Dorota Mentel

GIUSEPPE

Paweł Szczepanek, Jan Migala

POSŁANIEC

Andrzej Wartalski

SŁUŻĄCY FLORY

Stanisław Knapik

Partie solowe baletu / Ballet solos

Agnieszka Chlebowska, Gabriela Kubacka, Maksim Kileyeu
Maksim Yasinski, Yauheni Yatskevich

Orkiestra, Chór i Balet Opery Krakowskiej
The Krakow Opera Orchestra, Choir and Ballet

Dyrygent / Conductor
Tomasz Tokarczyk

Asystent reżysera / Director's Assistant
Agnieszka Sztencel

Asystenci kierownika muzycznego / Music Director's Assistants
Grzegorz Brajner, Tadeusz Płatek

Asystent scenografa / Set Designer's Assistant
Magdalena Kurek

Asystent kostiumografa / Costume Designer's Assistant
Adam Łucki

Asystent choreografa / Choreographer's Assistant
Elena Korpuseiko

Inspicjenci / Stage Managers
Anna Jaworska, Magdalena Wąsowska

Suflerzy / Prompters
Krystyna Behounek, Dorota Sawka

Korepetytorzy solistów / Soloist Coach
Irena Celińska-Głodek, Kristina Kutnik, Olha Tsymbalyuk
Natalia Wasidlow

Akompaniator Chóru / Choir Accompanist
Wioletta Fluda, Magdalena Kot-Kurek

Akompaniator Baletu / Ballet Accompanist
Olga Mytnik, Jakub Polaczyk, Ludmiła Tułacz

Tłumaczenie tekstu na tablicę świetlną
Displayed libretto translated by
Dorota Sawka

Giuseppe Verdi

Słowo od reżysera

Osoba dowiadująca się o swojej śmiertelnej chorobie jest bohaterką tej opery. Taka wiedza powoduje, że trzeba zmierzyć się z sensem nadchodzących dni. Bunt i apatia, rozpacz i nadzieja. Violetta Valéry rzuca się w szat użycia, wir zabawy, jakby chciała tym zagłuszyć strach, który wypełnia pustkę jej życia. *Głupstwem jest wszystko, co nie jest przyjemnością...* – przypomina jej chór biesiadników. Taką filozofię wyznają jej znajomi i dotąd była ona praktykowana także przez Violettę. Podczas przyjęcia, wprowadzając się w euforyczny stan zabawy, jakby tym sposobem pragnęła doprowadzić się do samounicestwienia, spotyka Alfreda.

Ten obcy, zakochany mężczyzna próbuje ją przekonać, że oprócz jednorazowych doznań i doraźnych przyjemności istnieje coś trwalszego. Uczucie. I drugi człowiek. I inna skala wartości, która daje siłę, by przewyciężyć egotyzm wolności.

Violetta ulega – mimo obyczajowej presji środowiska, mody na konsumpcyjny styl bycia, mimo strachu przed konsekwencjami wyboru innych racji niż te, które do tej pory wyznawała. Każdy model życia ma swoje konwenanse, nawet jeżeli żarliwie wypiera się jakichkolwiek ograniczeń. To manifestacyjne zapieranie się jest także zniewalającym konwenansem.

Violetta przekracza oba porządki: ten modnego świata swojej przyjaciółki Flory i ten staromodny Germonta. I nie tyle moralny szantaż tego ostatniego powoduje, że podejmuje decyzję, ale nagłe otrzeźwienie, które uświadamia jej, że szczęśliwy związek z Alfredem może przecież trwać jeszcze trzy miesiące, pół roku, dziewięć miesięcy. Po tym czasie opuści go na zawsze. Umrze. A on napiętnowany wielkością ich wspólnego uczucia będzie wypalonym, nieszczęśliwym człowiekiem, wiecznie wspominającym ideał ich miłości, która nie miała szans się zestarzeć i stała się nieosiągalnym wzorcem.

Nie argumenty starego Germonta, dość małostkowe, choć z pozycji ojca zrozumiałe, ale to przekonanie, że na zawsze unieszczęśliwi ukochanego, który wszystko będzie porównywał do ich związku, każe jej zdobyć się na heroiczny gest – brutalne zerwanie. Nienawidząc jej będzie mógł pokochać inną i żyć, żyć normalnie.

Ważne, jaki realizuje się model życia – ale w ostatecznym rozrachunku najistotniejsze okazuje się, jakim jest się człowiekiem.

Krzysztof Nazar

A word from the director

A person who finds out about her terminal illness is the heroine of this opera. Such knowledge makes it necessary to come to terms with the sense of the coming days. Rebellion and apathy, despair and hope. Violetta Valéry plunges into a frenzy of enjoyment, a whirlpool of revelry, as if to deaden the fear that fills the emptiness of her life. 'Whatever in the world is not pleasure is folly...' the choir of revellers keeps reminding her. This is the philosophy of her friends, which Violetta has also lived by so far. During a party, winding herself up into a euphoric state of merrymaking, as though trying to cause her own annihilation, she meets Alfredo.

This strange man, now in love, tries to convince her that there is something more durable than once-off sensations and momentary pleasures. A true feeling. And another human being. And a different scale of values, which gives one strength to overcome the egoism of freedom.

Violetta succumbs – despite the peer pressure, the fashion for a hedonistic lifestyle, despite her fear of the consequences of choosing different principles than the ones she has adhered to till now. Every model of life has its conventional rules of behaviour, even if one vehemently repudiates any restrictions. And even this ostentatious repudiation is actually an enslaving conventional rule.

Violetta transgresses both orders: that of the fashionable world of her friend Flora and the old-fashioned one of old Germont. It is not so much the latter's moral blackmail that causes her to make the decision, but her own sudden sobering-up, which makes her realize that a happy relationship with Alfredo can last another three months, six months, nine months at most. After that, she is going to leave him forever. To die. And he – marked for life with the grandness of their feeling – will be a burnt-out unhappy man, always remembering the perfection of their love, which never got a chance to grow old and thus became an unattainable ideal.

Not the arguments of old Germont then – rather petty, though understandable from a father's point of view – but the conviction that she would cause the unhappiness of the man she loves, so that he will always compare everything to their relationship, is what compels her to make a heroic gesture: a brutal breakup. Hating her, he will be able to love another woman and live – live a normal life.

It is important what model of life you live, but what ultimately proves the most essential is what kind of human being you are.

Krzysztof Nazar

6

15.04

boddy + metro
halko

Tyt

VIOLETTA Bal I *sublime 2-czesciowa*
Co ple le me

JACEK MARCZYŃSKI

Czas osądził *Traviatę*

Nim Alphonsine Plessis stała się Violetta Valéry, musiała przejść kilka metamorfoz życiowych i literackich. Bohaterka opery Giuseppe Verdiego – kobieta zbłąkana i upadła, czyli La Traviata – urodziła się w 1824 roku w Nohant, miała 15 lat, gdy rozpoczęła pracę w pracowni krawieckiej w Paryżu. Szybko znalazła sobie mecenasa: właściciela restauracji, ale pracowała nad własnym rozwojem. Brała lekcje muzyki, tańca, literatury i sztuki konwersacji. I wkrótce – jako Marie Duplessis – zaczęła błyszczeć na paryskich salonach w roli oficjalnej kochanki wicehrabiego De Perrégaux.

Potem pojawił się w jej życiu 80-letni hrabia Stackelberg, były ambasador Rosji na dworze austriackim. To on zapewnił jej luksusowe mieszkanie, powozy, diamenty i futra. Taką właśnie – piękną, bogatą i podziwianą – poznał w 1844 roku Aleksander Dumas, syn słynnego pisarza. Też miał 20 lat, był przystojny, ale bez grosza. Został jej potajemnym kochankiem i utrzymankiem. Pół roku później wysłał więc do niej list: „Najdroższa Marie, nie jestem dostatecznie bogaty, by cię kochać tak, jak chciałbym i niedostatecznie biedny, by być kochanym, tak, jak ty byś chciała... Żegnaj więc...”.

Zrozpaczona Marie wyjechała z wicehrabią De Perrégaux, którego poślubiła w Anglii, ale małżeństwo szybko się rozpadło. 3 lutego 1847 roku, nie doczekawszy 23. urodzin, zmarła na suchoty. Dumas był wtedy w podróży, wrócił na licytację rzeczy po kochance. Kupił kilka pamiątek i napisał *Damę kameliową* – powieść o życiu paryskiej kurtyzany. W postaci Marguerite Gautier zawarł wyidealizowany portret ukochanej. Sukces książki sprawił, że namówiono go, by dokonał jej scenicznej adaptacji. Po prapremierze w 1852 roku w paryskim teatrze Vaudeville *Damę kameliową* zagrano ponad 200 razy. Obejrzał ją też Giuseppe Verdi i uznał, że to efektowny temat do opery, którą miał napisać dla Teatro La Fenice w Wenecji.

Miał wówczas 39 lat i był już kompozytorem 16 oper. *Dama kameliowa* zafascynowała go, gdyż opowiada o kobiecie, która dla miłości gotowa jest do największych poświęceń. Violetta Valéry – bo takie z kolei imię i nazwisko przybrała Alphonsine Plessis w librecie France-

sca Marii Piave – jest przecież pokrewną duszą Luisy Miller czy Gildy z *Rigoletta*. Operą o kobiecie zbłąkanej chciał jednak dać wyraz sprzeciwu wobec społecznej obłudy, której doświadczył.

Na spektakl *Damy kameliowej* Verdi wybrał się z Giuseppiną Strepponi, z którą był związany od pięciu lat. Poznali się wcześniej, w Mediolanie w 1842 roku, podczas przygotowań do prapremiery *Nabucca*, w której ona zaśpiewała partię Abigaille. Strepponi – słynna Norma, Łucja z *Lammermooru* i Elvira z *Purytanów* – żyła wówczas w związku z impresariem La Scali i Opery w Wiedniu, Bartolomeo Merellim i miała dwójkę nieślubnych dzieci (ich ojcem był podobno tenor Napoleon Moriani). I oto w 1848 roku kobietę, z którą nie miał ślubu, Verdi wprowadził do swej posiadłości w Sant'Agata w pobliżu Busseto. Mieszkańcy tego miasteczka doskonale pamiętali zmarłą osiem lat wcześniej żonę kompozytora Margheritę Barezzi, córkę szanowanego właściciela gorzelni i prezesa lokalnego Towarzystwa Filharmonicznego. Antonio Barezzi wspierał finansowo młodziutkiego Verdiego, bo wierzył w jego talent. Gdy kompozytor wrócił w rodzinne strony, spora część mieszkańców dawała odczuć, co sądzi o jego związku ze Strepponi. Verdi zwrócił więc dług zaciągnięty w młodości u teścia i wyjechał do Paryża. A po latach Barezzi – niczym stary Germon w *Traviacie* – pokochał jego wybranekę.

Premiera *Traviaty* odbyła się 6 marca 1853 roku w Teatro La Fenice w Wenecji i następnego dnia Verdi napisał do swojego ucznia Emanuela Muzio: „*Traviata* wczoraj wieczorem fiasco. Moja wina czy śpiewaków? Czas to osądzi”. Do porażki przyczynili się wykonawcy. Korpulentna Fanny Salvini-Donatelli była niewiarygodna w roli Violetty, tenor Lodovico Graziani nie tchnął emocji w postać Alfreda, a baryton Felice Varezzi wystąpił niedysponowany. Przyczyny klęski były jednak głębsze, publiczność odrzuciła *Traviatę*, bo była zaszokowana. Verdi udowodnił, że opera nie musi żyć w świecie antycznych mitów, legend i historycznych opowieści o dawnych bohaterach. Jest sztuką zdolną do ujawnienia ciemnych stron prawdziwego życia. Verdi szokował, gdy wpuścił do operowego salonu kurtyzanę, a takie kobiety nie miały wówczas prawa wstępu do „przyzwoitego” domu. Co więcej – pokazał, że jest delikatna, szlachetna i wewnętrznie czysta.

Traviata przełamывała też muzyczne schematy. Nie brakuje w niej, co prawda, tradycyjnych numerów, takich jak słynny toast *Libiamo, libiamo* z I aktu. Typowym rozwiązaniem jest scena concertato, zamykająca tu drugi obraz II aktu. To moment, w którym wszystkie postaci w tym samym momencie wyrażają swe myśli i uczucia. Stereotypową strukturę (cantabile-cabaletta) ma aria Violetty *É strano – Sempre libera* z finału I aktu oraz trzyczęściowy duet Violetty i Alfreda z III aktu *Parigi, o cara*. Jest w tej operze jednak wiele nowatorskich na owe czasy rozwiązań. Cały dialog Violetty z ojcem Alfreda oparty jest właściwie na recytatywie, a w krótkich kilkutaktowych, melodyjnych motywach Verdi potrafił oddać przejmujący dramatyzm tej rozmowy. Świetną dramaturgię ma też scena gry w karty w drugiej odsłonie II aktu, którą Verdi prowadzi równolegle na trzech planach. Oryginalna jest wreszcie partia orkiestrowa o kameralnym charakterze.

„Czas to osądzi” – stwierdził Verdi po klęsce *Traviaty*, bo wierzył w wartość swego dzieła. Kiedy więc inny wenecki teatr – San Benedetto wyraził chęć ponownego wystawienia tej opery, nie dokonał w niej żadnych zmian „z wyjątkiem kilku transpozycji i małych retuszy”, jak napisał. I oto 6 maja 1854 roku *Traviata* narodziła się na nowo, „szaleństwo oklasków miało w sobie coś satanicznego” – donosił wydawca Verdiego Antonio Gallo.

Tak jest do dnia dzisiejszego, choć nie ma już takich paryskich salonów, mezalians stał się słowem niemodnym, a normy obyczajowe uległy rozluźnieniu. A jednak *Traviata* wzrusza, bo jest opowieścią o miłości czystej i prawdziwej, o jakiej marzył, marzy i będzie marzył człowiek. *Traviata* uczy nas, że kochając dajemy coś innym, a nie bierzemy coś dla siebie, zaś Verdi stanął w obronie ludzi odrzuconych i pogardzanych przez społeczeństwo, którzy mają prawo do miłości i godnego życia. Dlatego w 160 lat po prapremierze *Traviata* pozbawiona krynolin, pięknych sukien i fraków przemawia do nas z jeszcze większą siłą.

Jacek Marczyński

7

VIOLETTA Bal II

Zofia de Ines

JACEK MARCZYŃSKI

Time has judged *La Traviata*

Before Alphonsine Plessis became Violetta Valéry, she had to undergo several metamorphoses in life and literature. The heroine of Giuseppe Verdi's opera – a woman fallen and gone astray, that is to say '*la traviata*' – was born in 1824 in Nohant; she was 15, when she started working in a tailor's shop in Paris. She soon found a patron, a restaurant owner, but she continued to work on her own development, taking lessons in music, dance, literature and the art of conversation. In short time – as Marie Duplessis – she began to shine in the salons of Paris as the recognized lover of Count de Perrégaux.

Subsequently, another figure appearing in her life is the 80-year-old Count Stackelberg, former Russian ambassador to the Austrian Court. He was the one who provided her with a luxury apartment, carriages, diamonds and fur coats. This then was the woman – beautiful, rich and admired – that Alexandre Dumas, the son of the famous author, met in 1844. He was the same age as her (20), good looking but peniless. He became her secret lover and initially let her support him financially. Half a year later, he sent her a letter: 'My Dear Marie, I am neither rich enough to love you as I could wish, nor poor enough to be loved as you wish... Farewell then...'

In despair, Marie left with Count de Perrégaux, whom she wedded in England, but the marriage did not last. On 3 February 1847, still before her 23rd birthday, she died of consumption. Dumas was travelling at the time; he came back to take part in an auction of his love's belongings. He purchased several mementoes and wrote *The Lady of the Camellias*, a novel about the life of a Parisian courtesan. He painted an idealized portrait of his beloved in the character of Marguerite Gautier. The success of the book made it easy to convince him to adapt it for the stage. After the 1852 world premiere at the Vaudeville Theatre in Paris, *The Lady of the Camellias* was performed over 200 times. Its viewers included Giuseppe Verdi, who concluded it provided spectacular material for the opera that he was commissioned to write for the Teatro La Fenice in Venice.

He was 39 at the time and had 16 operas to his credit. *The Lady of the Camellias* fascinated him because it was a story of a woman

ready for the greatest sacrifices out of love. Violetta Valéry – as this was the name taken on by Alphonsine Plessis in the libretto by Francesco Maria Piave – is after all a kindred spirit to Luisa Miller or Gilda of *Rigoletto*. But this opera was also his way of voicing his opposition to social hypocrisy, which he had experienced himself.

Verdi went to see the production of *The Lady of the Camellias* accompanied by Giuseppina Strepponi, his life companion for five years. They had met even earlier, in 1842 in Milano, during the preparations for the world premiere of *Nabucco*, in which she sang the part of Abigaille. At the time, Strepponi – a famous Norma, Lucy of Lammermoor and Elvira in *I puritani* – was in a relationship with Bartolomeo Merelli, the impresario of La Scala and the Opera House in Vienna, and also had two children out of wedlock (reputedly fathered by the tenor Napoleon Moriani). And then came the year 1848 when Verdi introduced a woman he was not married to to his country estate Sant'Agata near Busseto. The people of the small town still remembered the composer's late wife, who had passed away eight years earlier, Margherita Barezzi, the daughter of a respected distiller and president of the local Philharmonic Society. Antonio Barezzi had supported young Verdi financially because he believed in his talent. When the composer came back to his native region, a considerable part of the local population made clear to him how they felt about his relationship with Strepponi. Verdi repaid the debt of his youth to his father-in-law and left for Paris. Years later, Barezzi – much like the old Germont in *La Traviata* – came to love the same woman.

La Traviata premiered on 6 March 1853 at the Teatro La Fenice in Venice, and the following day Verdi wrote to his student Emanuele Muzio: 'La Traviata last night – fiasco. Was the fault mine or that of the singers? Time will be the judge.' The performers contributed to the failure. The corpulent Fanny Salvini-Donatelli was hardly a credible Violetta, the tenor Lodovico Graziani did nothing to breathe some emotion into the character of Alfredo, and the baritone Felice Varezi went on stage despite his poor condition. The cause of the defeat was, however, profounder: the audience rejected *La Traviata* because they were shocked by it. Verdi proved that opera did not have to live in the world of ancient myths, legends and historical tales of the heroes of old, but was an art capable of revealing the dark side of real life. Verdi shocked them because he admitted a courtesan into the opera salon, and such women

were not allowed in a 'respectable household' at the time. What was more, he showed that she was delicate, noble and pure inside.

La Traviata also broke some musical conventions, although it is not short of traditional pieces, such as the famous toast *Libiamo, libiamo* in Act One; the concertato scene, closing the second image of Act Two, is also quite typical – it is a moment when all the characters express their thoughts and feelings simultaneously. Violetta's aria *È strano... Sempre libera* in the finale of Act One has a stereotypical structure (cantabile-cabaletta), as does the three-part duet of Violetta and Alfredo in Act Three, *Parigi, o cara*. The opera still contains a number of solutions that were innovative for its time. The whole dialogue between Violetta and Alfredo's father is actually based on a recitative, and Verdi managed to convey the intense dramatism of this conversation in short melodic motifs of just a few bars apiece. Another scene of superb dramaturgy is the card game in the second part of Act Two, which Verdi plays out in three parallel lines of action. And finally, the orchestral part of a chamber nature is quite original as well.

'Time will be the judge,' Verdi concluded after the initial failure of *La Traviata* because he believed in the value of his work. When, therefore, another Venetian theatre, the San Benedetto, expressed its interest in restaging the opera, the composer made no changes to it, 'except a few transpositions and *puntature*', as he wrote. And thus, on 6 May 1854, *La Traviata* was reborn: 'there was something satanic about the insane applause,' Antonio Gallo, Verdi's publisher, observed.

And so it has been to this day, although such Parisian salons are the thing of the past and misalliance is no longer a fashionable term while the social norms have become much more relaxed. And yet *La Traviata* continues to move us because it is a tale of a love pure and true, which man has always dreamt, still dreams, and will dream of. *La Traviata* teaches us that to love means to give rather than to take, and Verdi took a stand to defend people rejected and despised by society, people entitled to love and dignity. This is why 160 years after the world premiere, although stripped of crinolines, fine frocks and tailcoats, *La Traviata* speaks to us with even greater force.

Prof. JERZY SADOWSKI

...Na scenie sztuki autor raz na zawsze określa los bohatera i tam śmierć jest nieuchronna - jeśli taki był zamysł Twórcy. Na scenie życia do końca jest nadzieja... Nadzieja lekarza i jego Pacjenta. Walka ze śmiercią toczy się do ostatniej przysłowiowej kropli krwi - tu nie ma jeszcze ostatniego aktu... W tych potyczkach medycyna stara się przechrzcić śmierć swoją wiedzą i umiejętnościami. To taki pojedynek dwóch potężnych sił walczących o finał - o to, czy scenariusz zrealizuje się poprzez los bohatera - pacjenta.

Myślę, że moje życie na pograniczu Sztuki i sztuki ratowania życia jest możliwe do zniesienia dzięki wpojonej już w domu rodzinnym pokory dla życia i energii, którą czerpię ze sztuki. Lekarzowi na co dzień stykającemu się z chorobą trudno byłoby walczyć skutecznie w izolacji od innego piękna. Dzięki sztuce, która mnie otacza, dzięki wrażliwości lekarza wsłuchującego się w słowa pacjenta - w każdym chorym człowieku widzę detale tego piękna: piękna natury, piękna miłości, oddania, przeżytego życia... Widzę i czuję także niezwykle piękno rodziny, która razem ze mną walczy z taką determinacją o bliską osobę.

Niejednokrotnie wracam wspomnieniami do tego, co do tej pory przeżyłem, usłyszałem, jak również zobaczyłem w każdej z tych ludzkich historii i mam świadomość, jak bardzo boli każdego z moich Pacjentów - zła diagnoza. I wtedy właśnie, jakże często uzmyslałam sobie i mojemu Pacjentowi, że nasza wspólna historia, która zaczęła się właśnie z postawioną diagnozą nie skończyła się wraz z ostatnią kartą utworu - ona się właśnie zaczęła i to od nas - od naszej wspólnej siły walki, wiary, od chęci życia mojego Pacjenta, ale także od "mrugnięcia szczęścia" zależy, czy wygramy.

Kiedy operuję, każdego dnia słucham pięknej muzyki z mojego ukochanego Radia RMF Classic. Ta muzyka jest ze mną niemalże wszędzie - dodaje mi siłę, odsuwa zmęczenie i przypomina, że piękno człowieka tak jak piękno sztuki warte jest ocalenia, szacunku i gloryfikacji. Dlatego te dwa światy: świat sztuki i świat sztuki ratowania życia, choć zdawałoby się - odległe, według moich przekonań są niemalże tożsame, a na pewno nierozłączne. Nie wiem czy mógłbym żyć bez

sztuki, którą kocham - walcząc o życie każdego mojego Pacjenta myśle podobnie, że ktoś tam za drzwiami świata sali operacyjnej także nie potrafiłby żyć bez tego, kogo kocha...

Kiedy kończę pracę, wracam do domu i znów słucham muzyki z *Traviaty* czuję, że dzięki niej świat jest piękniejszy. Uśmiecham się sam do swoich myśli, bo niemal każdego dnia słyszę od moich Pacjentów, którzy budzą się po operacji i uśmiechają się bardzo nieśmiało, nie dowierzając jeszcze, że to, co najgorsze jest już za nimi i którzy mówią do mnie, że dzięki nam, całemu zespołowi naszej Kliniki - świat jest piękniejszy... Violetta z *Traviaty* się nie wybudziła. Ale pozostała w swym pięknie, jako fragment świata sztuki. Tak, bez sztuki nie ma życia, a bez życia nie ma sztuki...

Prof. zw. dr hab. med. Jerzy Sadowski – specjalista kardiochirurg, dyrektor Instytutu Kardiologii CM UJ, kierownik Kliniki Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii CM UJ

Professor JERZY SADOWSKI

...On the stage of art, the playwright determines the fate of the protagonist once for all and death is inevitable there – if such was the intention of the Artist. On the stage of life, there's hope till the very end... The hope shared by the doctor and the patient. The fight against death is fought to the proverbial last drop of blood – there is no final act here... In these bouts, medicine tries to outsmart death with its knowledge and skills. It is a duel between two powerful forces fighting for the final: the decision as to whose scenario will materialize in the fate of the protagonist – the patient.

I think that my life in the borderland of Art and the art of saving lives is made bearable by my humility toward life, which was instilled in me in my family home, and the energy I draw from art. To a physician, who is confronted with disease on a daily basis, it would be difficult to fight effectively in isolation from some other beauty. Thanks to art which surrounds me, thanks to the sensitivity of a physician absorbing the words of a patient – I see details of this beauty in every ill person: the beauty of nature, the beauty of love, devotion, the life they have lived... I also see and sense the extraordinary beauty of the family, who join me in the fight for their loved one with such determination.

I often reminisce on what I have experienced so far, what I have heard and seen in each of these human stories, and I am aware of how each of my patients suffers because of an adverse diagnosis. And that is when I realize, and make my patient realize, that the history we share, the story that began with the diagnosis, has not ended with the last page of a piece of writing – it has only just started, with us, with our shared power for fighting, faith, my patient's desire to live, but whether we will win also depends on a 'nod of fortune'.

When I operate, I listen to beautiful music broadcast by my beloved Radio RMF Classic. This music follows me just about everywhere – giving me strength, warding off fatigue and reminding me that the beauty of a human being, just like the beauty of art, is worth saving, deserves respect and glorification. This is why these two worlds:

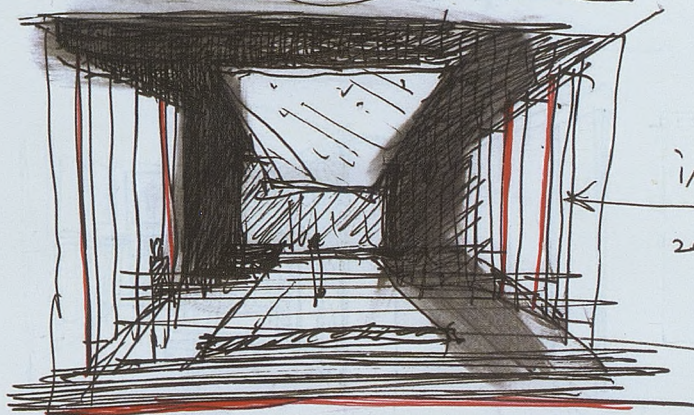
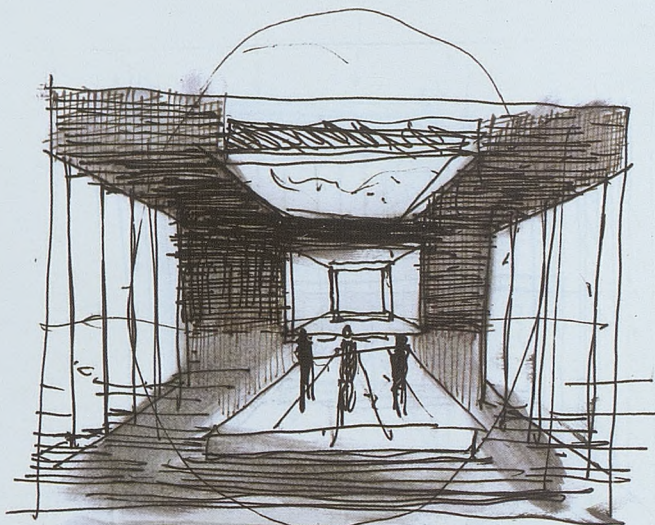
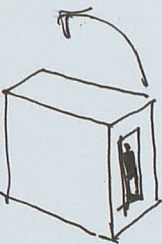
that of art and that of the art of saving lives, although seemingly distant from each other, are almost one and the same in my opinion, and certainly inseparable. I don't know if I could live without the art that I love. When I fight for the life of each of my patients, the same thought occurs to me, as I realize that someone out there, waiting outside the operating theatre door, would also be unable to live without the person they love...

When I come home after work and listen to *La Traviata* again, I feel that the world is a more beautiful place thanks to that music. I smile at my own thoughts because almost every day I hear this from my patients who wake up after the operation and smile very shyly, still in partial disbelief that the worst is already past, and say to me that – thanks to us, the whole team of our Clinic – the world is a more beautiful place... Violetta in *La Traviata* has not woken up. But she has retained her beauty, as part of the world of art. Yes, there is no life without art, and there is no art without life...

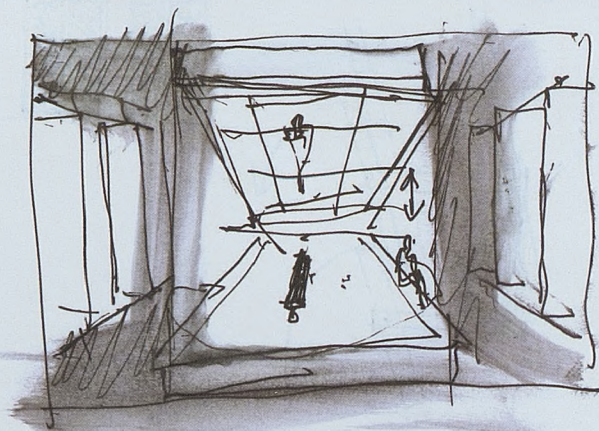
Professor Jerzy Sadowski, cardiac surgeon

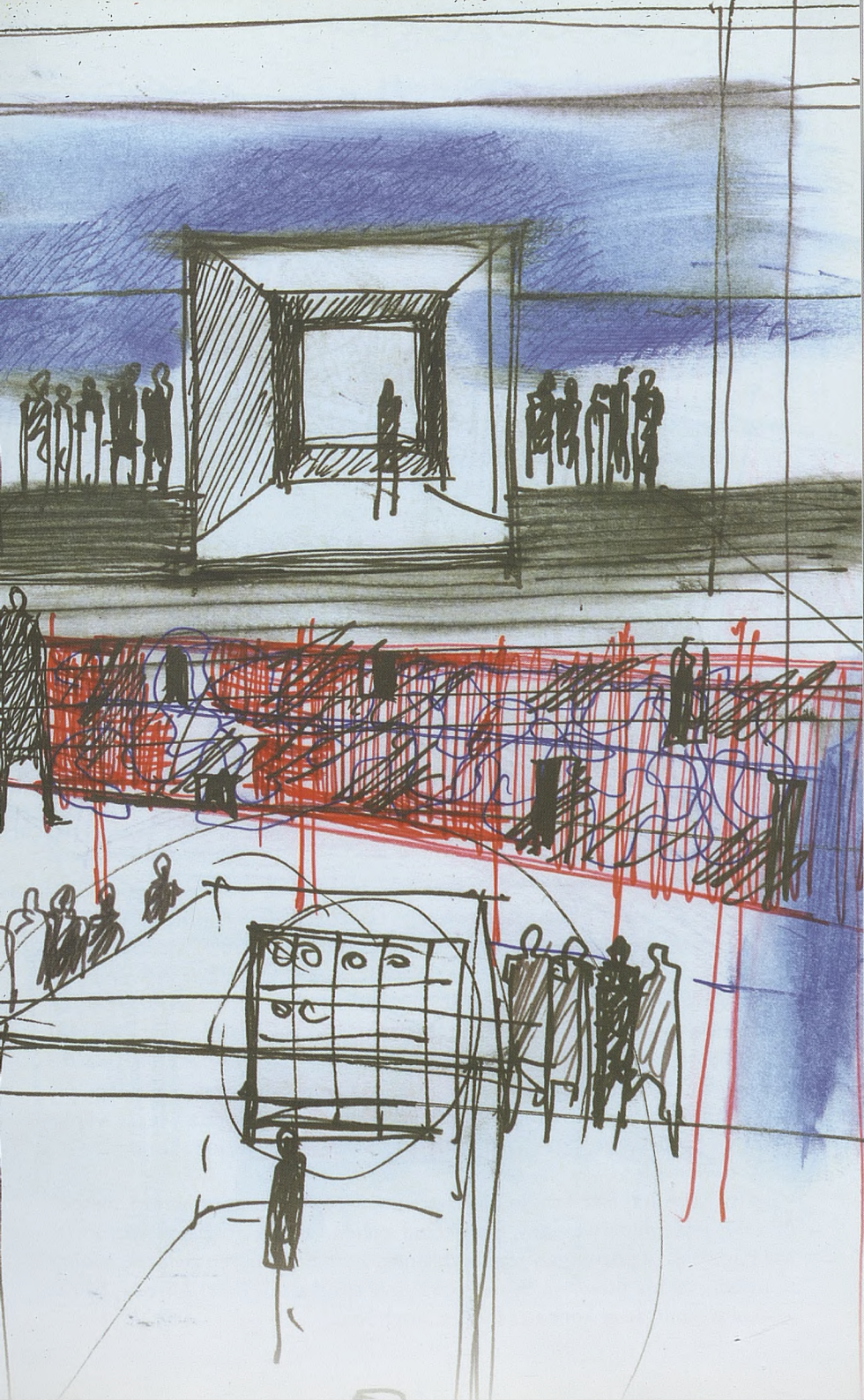
Director of the Institute of Cardiology, Collegium Medicum, Jagiellonian University

Head of the Clinic of Cardiovascular Surgery and Transplantology, CM JU

intended
to be used

Treść opery

AKT I

Apartamenty Violetty. Trwa zabawa. Gastone przedstawia gospodyni młodego Germonta, który od dawna chciał ją poznać. Namawia Alfreda, by wznosił toast, ten proponuje wypić za zdrowie miłości, a Violetta proponuje toast za przyjemności, bo cóż bez nich warte jest życie (*Libiamo, libiamo*). Potem zaprasza na tańce, choć sama nagle źle się poczuła. Zatraskany Alfredo błaga, by uważała na siebie, Violetta jednak nie pozwala nikomu wtrącać się do swojego życia. Alfredo kocha ją i wierzy, że nadejdzie szczęśliwy dzień, w którym ona odwzajemni mu uczucie. Violetta obiecuje jedynie przyjaźń i radzi, by o niej zapomniał (duet *Un di felice, eterea*). Na pożegnanie daje mu kwiat kamelii i poleca wrócić, gdy kwiat zwiędnie. A więc do ju-tra - odpowiada Alfredo.

O świcie goście opuszczają dom Violetty, która wspomina rozmowę z Alfredem. Po raz pierwszy ktoś obdarzył ją uczuciem; nie potrafi sama bronić się przed miłością, a przecież chce być wolna i szczęśliwa, niech życie dostarcza jej rozkoszy. Zza okna dobiega głos Alfreda (aria Violetty *Sempre libera*).

AKT II

Willa pod Paryżem. Alfredo i Violetta zamieszkali razem. Ona jest całkowicie odmieniona, on szczęśliwy, widząc ją tak radosną (aria *De'miei bollenti spiriti*). Sielankowy nastrój mąci powrót z Paryża Anniny. Violetta w tajemnicy kazała jej sprzedać wszystko, co można było spieniężyć. Alfredo, który nie wiedział o finansowych kłopotach Violetty, postanawia sam jechać do Paryża, by zdobyć pieniądze.

Pod nieobecność Alfreda przybywa jego ojciec, Giorgio Germont. Oświadcza Violetcie, że związkiem z nią jego syn rujnuje życie sobie i siostrze, która chce poślubić pewnego młodzieńca, lecz ich zaręczyny zostaną zerwane, jeśli Alfredo nie wróci do rodziny. Germont oczekuje, by Violetta wyrzekła się tej miłości na zawsze i nie niszczyła szczęścia jego córki. Zrozpaczona Violetta godzi się na wszystko. Germont zaczyna rozumieć jej poświęcenie, ona zaś postanawia zniknąć z życia Alfreda, ale, zdaniem Germonta, by syn jej nie szukał, musi być przekonany, że nigdy go nie kochała. Violetta wie, że wkrótce umrze, prosi więc, by Alfredo poznał prawdę, kiedy jej już zabraknie.

Violetta chce napisać list do ukochanego, który tymczasem wraca niespodzianie; jest zdenerwowany, przyjechał ojciec i czeka go z nim rozmowa. Ma nadzieję, że poznawszy jego wybrankę, zgodzi się na ten związek. Violetta uważa, że nie powinna być obecna przy spotkaniu. Prosi Alfreda, by raz jeszcze wyznał, że ją kocha i płacząc, odchodzi.

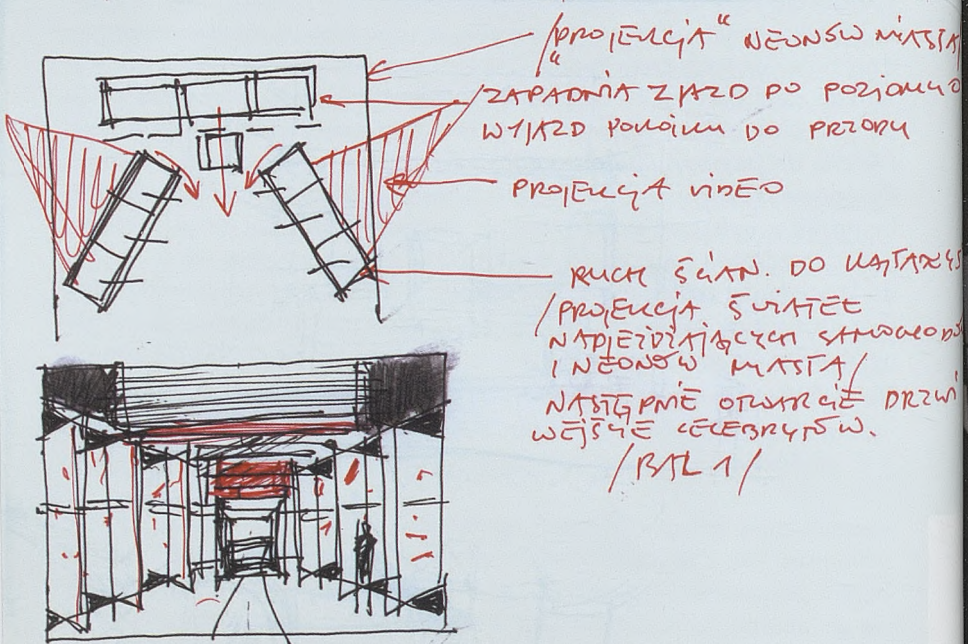
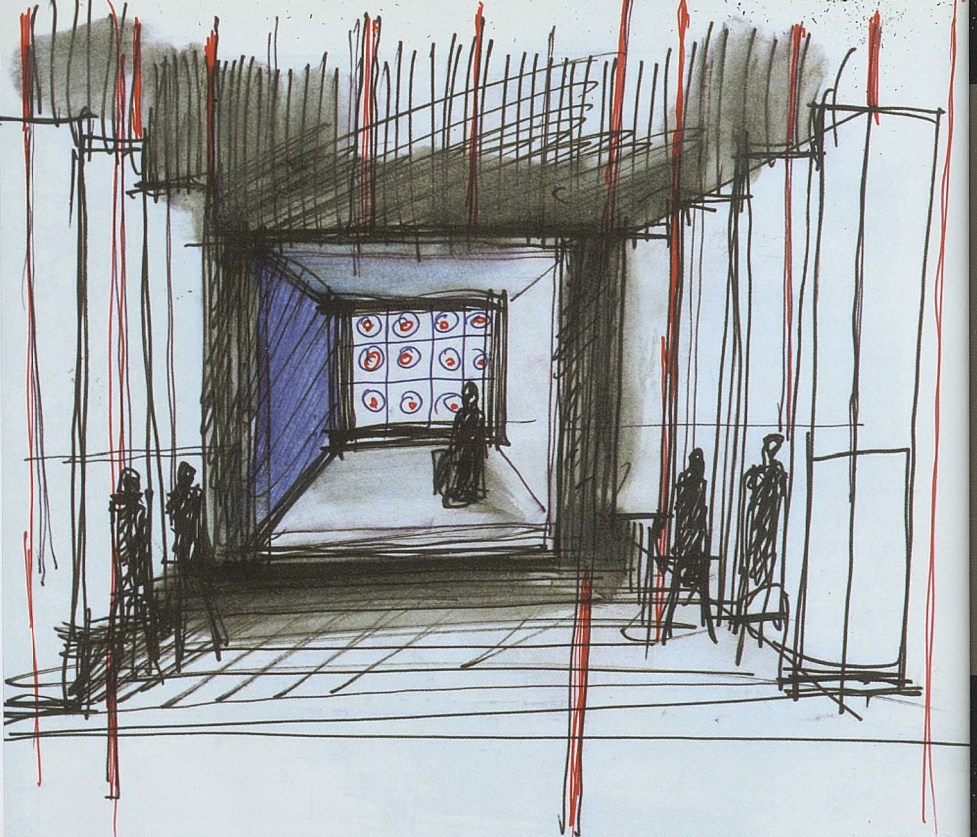
Czekając na ojca, Alfredo odbiera od posłańca list, w którym Violetta oznajmia, że porzuca go na zawsze. Ojciec namawia go, by powrócił do rodziny - wśród najbliższych znajdzie spokój i ukojenie (aria *Di provenza mare il suol*), lecz Alfredo wyrusza do Paryża na poszukiwanie ukochanej.

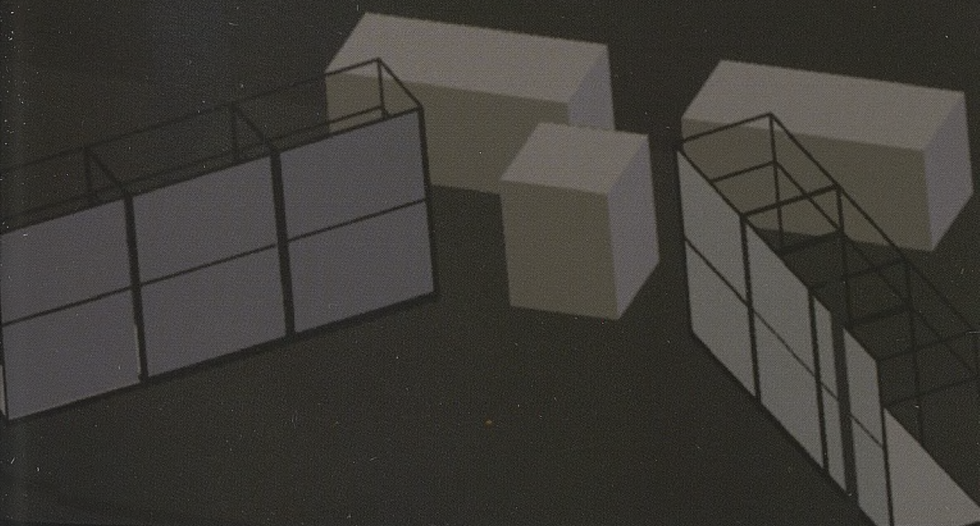
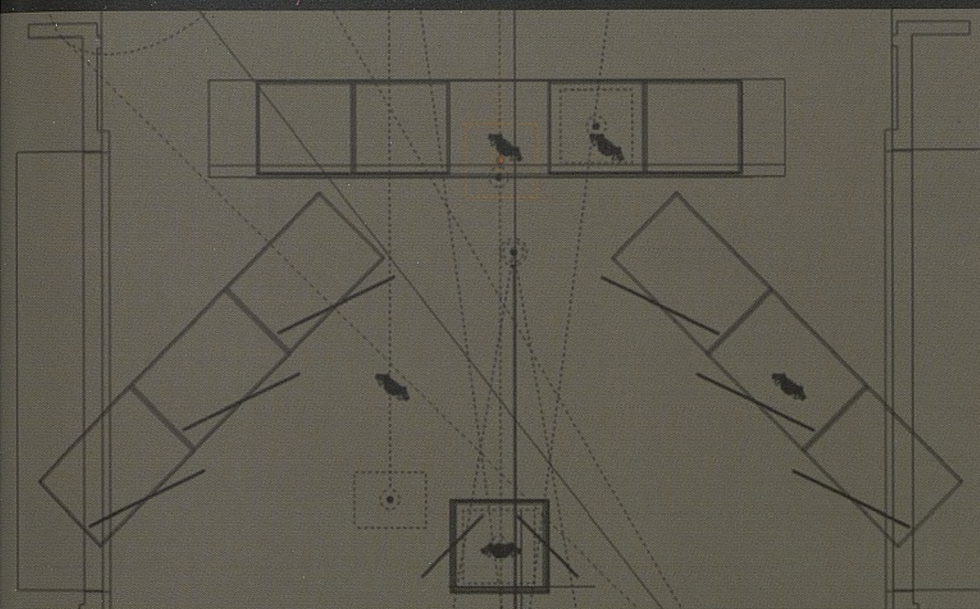
Apartamenty Flory Bervoix. Gospodyni spodziewa się przybycia Violetty i Alfreda. Markiz d'Obigny wyprowadza ją z błędu: kochankowie rozstali się, Violetta przyjdzie z baronem Douphol. Rozpoczyna się maskarada, goście przebrali się za Cyganów i hiszpańskich matadorów. Nastrój mąci nadejście Alfreda, który zasiada do gry w karty. Flora ostrzega Violettę, że jest tu jej dawny kochanek, baron Douphol domaga się, by nie zamieniła z nim słowa. Alfredowi sprzyja szczęście w grze, a ostrą wymianą zdań prowokuje barona (...). Sytuację próbuje załagodzić gospodyni, zapraszając gości do stołu. Violetta na uboczu błaga Alfreda, by opuścił dom Flory, gdyż baron może go zabić. On gotów jest odejść, ale tylko z nią. Violetta odmawia, a na pytanie, czy kocha barona, odpowiada twierdząco, co usłyszawszy, Alfredo przy wszystkich rzuca Violetcie wygrane w karty pieniądze, by wyrównać rachunki. Niespodziewanie zjawia się Giorgio Germont, jest oburzony faktem, że syn mógł tak znieważyć Violettę, która mimo to ma nadzieję, iż ukochany kiedyś dowie się, że kochała go prawdziwie. Alfredo rozumie, jak niegodnie postąpił.

AKT III

Mieszkanie Violetty. Jest sama, ciężko chora i bez pieniędzy, nie opuściła jej tylko Annina. Doktor Grenvil wie, że pozostało jej zaledwie parę godzin życia. Violetta czyta list od Giorgia Germonta. Pojedynek się odbył - Alfredo ranił barona, ojciec wyznał mu prawdę. Violetta wspomina dawne szczęśliwe chwile, które już nie wrócą. Przeczuwa nadchodzącą śmierć (*Addio, del passato*). Zza okna dobiegają odgłosy karnawałowej maskarady. Annina próbuje przygotować ją na przywitanie Alfreda, który przychodzi, by prosić o wybaczenie; zapewnia, że niebawem opuszczą Paryż, Violetta wróci do zdrowia (duet *Parigi, o cara*). Ona tymczasem chce wstać i pójść do kościoła, by podziękować Bogu za jego powrót. Ukochany podtrzymuje ją na duchu, pojawia się jego ojciec, poruszony szlachetnością dziewczyny. Violetta raz jeszcze odzyskuje na moment siły, ale nie ma dla niej ratunku - gaśnie.

Jacek Marczyński
Przewodnik operowy, Świat Książki, Warszawa 2011

The libretto

ACT ONE

A party at Violetta's apartment. Gastone introduces young Germont to the hostess, whom the latter has long wished to meet. He persuades Alfredo to raise a toast, which he does, proposing to drink to love, and Violetta offers a toast to pleasures, because, after all, what would life be without them (*Libiamo, libiamo*). Then she encourages her guests to dance, although she herself is not feeling well. Alfredo is concerned about her and deplores her to take good care of herself, but Violetta won't let anyone interfere with her life. Alfredo loves her and believes that the happy day when she loves him back will actually come. All Violetta is willing to promise is friendship and advises him to forget her (the duet *Un dì felice, eterea*). As a goodbye, she gives him a camellia and instructs him to come back when the flower has withered. 'Tomorrow, then,' replies Alfredo.

At dawn, the guests leave Violetta's house, and she recalls her conversation with Alfredo. For the first time, someone has given her his feelings; she finds herself unable to fend off this love, and yet she wants to be free and happy, she wants her life to be full of delight. Alfredo's voice is then heard through the window (Violetta's aria *Sempre libera*).

ACT TWO

A villa outside Paris. Alfredo and Violetta now live together. She is entirely changed, and he is happy to see her so joyous (the aria *De'miei bollenti spiriti*). The idyllic scene is disturbed by Annina's return from Paris. Violetta has secretly instructed her to sell everything that could be liquidated. Alfredo, who has been unaware of Violetta's financial problems, resolves to go to Paris himself to raise some funds.

While Alfredo is away, his father, Giorgio Germont, arrives. He tells Violetta that her relationship with his son is ruining both Alfredo's life and that of his sister who wishes to marry a young gentleman but their engagement will be broken if Alfredo does not return to his family. Germont expects Violetta to renounce her love for ever and refrain from destroying his daughter's happiness. In despair, Violetta consents to everything. Germont begins to realize her sacrifice, as she resolves to vanish from Alfredo's life but, in Germont's opinion, in order to prevent his son from looking for her, it is necessary to convince him that she has never loved him. Violetta knows that she is going to die soon, so she asks one favour: that Alfredo be told the truth when she is no longer around.

Violetta wants to write a letter to her love, who unexpectedly comes back earlier; he is anxious: his father's arrival means that he will have to talk to him.

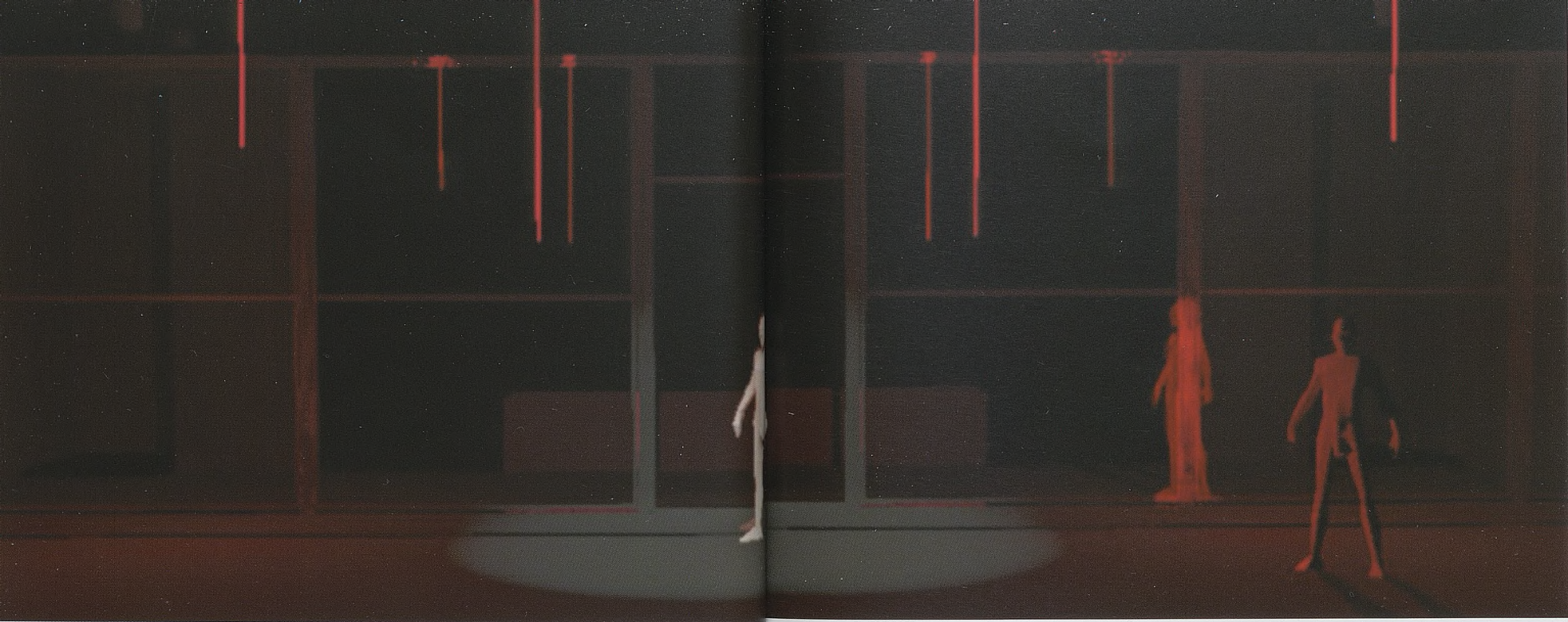
He hopes that once his father meets the woman he loves he will grant his consent to their relationship. Violetta believes she should not be present during this meeting. She asks Alfredo to confess his love for her one more time and she departs, crying.

Waiting for his father, Alfredo receives a messenger with a letter from Violetta, in which she informs him that she is leaving him forever. His father tries to convince him to return to his family, who will be his comfort and help him find peace (the aria *Di Provenza il mar, il suo!*), but Alfredo sets off for Paris to look for his love.

Flora Bervoix's apartment. The hostess is expecting Violetta and Alfredo. Marquis d'Obigny makes her realize she is mistaken as the lovers are no longer a couple, and this time Violetta is going to be accompanied by Baron Douphol. A masquerade begins: the guests are dressed up as Gypsies and Spanish matadors. The mood is disturbed by the arrival of Alfredo, who sits down for a game of cards. Flora warns Violetta that her former lover is here; Baron Douphol demands that she refrain from speaking to him. Alfredo is lucky in the game, and he provokes the baron with sharp remarks (...). The hostess tries to assuage the situation, inviting the guests to join her at the table. Aside, Violetta implores Alfredo to leave Flora's house, in fear that the baron might kill him. He, however, is prepared to leave only with her at his side. Violetta refuses, and when confronted with the question whether she loves the baron, she says she does, and on hearing this Alfredo hurls his winnings at her feet, apparently to 'settle their accounts', as other guests watch. Unexpectedly, Giorgio Germont arrives, and is outraged at the way his son has insulted Violetta, who still hopes that her love will know one day that her feeling for him was true. Alfredo begins to understand how unfairly he has treated her.

ACT THREE

Violetta's flat. She is alone, very ill and broke. Annina is the only person that has not abandoned her. Doctor Grenvil knows that she has only hours to live. Violetta reads a letter from Giorgio Germont. The duel did take place: Alfredo wounded the baron. His father has confessed the truth to him. Violetta remembers the happy times that will never come back. She senses that death is near (*Addio, del passato*). The sounds of a Carnival masquerade can be heard through the window. Annina tries to prepare her to receive Alfredo, who arrives to ask her forgiveness; he assures her that they will soon leave Paris together and Violetta will be well again (the duet *Parigi, o cara*). She, however, wishes to get up and go to church to thank God for his return. Alfredo tries to keep her spirits up; his father, moved by the girl's noble character, arrives as well. Violetta summons some of her strength for one last time, but there is no rescue for her – she passes away.

Projekty scenografii Marka Brauna / Set design by Marek Braun

Krzysztof Nazar

reżyseria i inscenizacja / stage director

Reżyser teatralny, telewizyjny, operowy. W latach 1995–2000 dyrektor artystyczny Teatru Wybrzeże w Gdańsku. Absolwent UJ i Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej i Telewizyjnej w Łodzi. Reżyserował na najbardziej znaczących scenach w Polsce, m. in. w Starym Teatrze w Krakowie, Teatrze Powszechnym w Warszawie, Teatrze Nowym w Poznaniu. Jego przedstawienia dla TVP weszły do kolekcji „Złotej Setki” najwybitniejszych spektakli Teatru Telewizji, m.in. *Książd Marek*, *Makbet*, *Sen srebrny Salomei*. Uprawia również reżyserię operową, współpracując z Operą Nova w Bydgoszczy i z Operą Krakowską. Na naszej scenie zrealizował dwie opery Krzysztofa Pendereckiego: *Króla Ubu* (1993) i *Czarną maskę* (1998) oraz *Damę pikową* Piotra Czajkowskiego (2008). W 2004 roku zadebiutował tomem prozy *Laska pana Oramusa*. Jest laureatem wielu nagród za reżyserię, twórczość telewizyjną oraz dokonania w zakresie tworzenia oryginalnego języka filmowo-telewizyjnego.

Theatre, television and opera director. Graduate of the Jagiellonian University and the State Film, Television and Theatre School in Lodz. From 1995–2000, artistic director of the Teatr Wybrzeże in Gdansk. He has directed productions at the most significant playhouses in Poland, including the Stary Teatr in Krakow, Teatr Powszechny in Warsaw, and Teatr Nowy in Poznan. The plays he directed for TVP have been included in the Golden Hundred collection of television theatre productions, among them *Father Marek*, *Macbeth*, and *The Silver Dream of Salomea*. An active opera director, collaborating with the Opera Nova in Bydgoszcz and the Krakow Opera, he has staged two operas by Krzysztof Penderecki here: *Ubu Rex* (1993) and *The Black Mask* (1998), and also *The Queen of Spades* by Pyotr Tchaikovsky (2008). In 2004, he had his debut as a prose writer with *Laska pana Oramusa*. He has been awarded a number of prizes for his work as a stage and television director, particularly in recognition of the unique film/television language that he has created.

Tomasz Tokarczyk

kierownictwo muzyczne / music director

Dyrygent. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie, dyrygentury (dyplom z wyróżnieniem) i skrzypiec, kilkakrotnie stypendysta Bachakademii Stuttgart oraz Bach Oregon Festival w USA. Był dyrygentem Tarnowskiej Orkiestry Kameralnej, kierownikiem muzycznym i dyrygentem Opery w Szczecinie. W 2004 r. związał się z Operą Krakowską, najpierw jako kierownik orkiestry i dyrygent, a od 2008 r. również jako kierownik muzyczny. Ostatnio przygotował dla tej sceny premierę *Der Kaiser von Atlantis* Ullmanna, *Madama Butterfly* Pucciniego, *Barona cygańskiego* Straussa i *Requiem* Verdiego. Współpracował z orkiestrami symfonicznymi większości polskich filharmonii, Warszawską Orkiestrą Radiową, Teatrem Wielkim w Poznaniu i w Łodzi. W swoim dorobku ma nagrania telewizyjne oraz nagrania muzyki filmowej i teatralnej.

Conductor. A graduate of the Music Academy in Krakow, where he studied conducting (diploma with honours) and violin, Tokarczyk received several scholarships from the Bachakademie Stuttgart and the Bach Oregon Festival (USA). He had been the conductor of the Tarnow Chamber Orchestra and the musical director and conductor of the Opera Company in Szczecin before he became engaged with the Krakow Opera in 2004, first as head of the orchestra and a conductor, and from 2008 on also as the musical director. Recently, he has prepared Ullmann's *Der Kaiser von Atlantis*, Puccini's *Madama Butterfly*, *The Gypsy Baron* by Strauss and Verdi's *Requiem* here. He has collaborated with most Polish philharmonic orchestras, the Warsaw Radio Orchestra, and the Grand Theatres in Poznan and Lodz, and has also conducted a number of recordings of music for television, film and theatre.

Marek Braun

scenograf / set designer

Scenograf, architekt wnętrz, wykładowca krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Współpracuje z wieloma teatrami dramatycznymi, muzycznymi, telewizyjną i filmem. Od wielu lat jest scenografem spektakli, tworzonych przez Annę Augustynowicz i Krzysztofa Babickiego. W Operze Krakowskiej przygotował dekoracje do *Madame Sans-Gêne* S. Kisielewskiego, *Così fan tutte* W.A. Mozarta, *Sonaty Belzebuba* E. Bogusławskiego, *Der Kaiser von Atlantis* V. Ullmanna, *Kolot min HaShoah* D. Eddlemana, *Podróż zimową* S. Barańczaka / F. Schuberta. Laureat wielu nagród i wyróżnień, m.in. Nagrody Ministra Kultury i Sztuki za scenografię do spektaklu *Magnifikat* W. Szturca w I Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej (1995).

Scenographer, interior decorator, and teacher at the Academy of Fine Arts in Krakow. He has collaborated with a number of dramatic and musical theatres, television and motion picture companies. For years, he has been the set designer for stage productions directed by Anna Augustynowicz and Krzysztof Babicki. Krakow Opera productions with his stage designs include *Madame Sans-Gêne* by S. Kisielewski, *Così fan tutte* by W.A. Mozart, *The Beelzebub Sonata* by E. Bogusławski, *Der Kaiser von Atlantis* by V. Ullmann, *Kolot min HaShoah* by D. Eddleman, and *The Winter Journey* by S. Barańczak / F. Schubert. He has received a number of awards and commendations, among them the Prize of the Minister of Culture and Art for his design for the production of W. Szturc's *Magnifikat* in the First National Competition for the Staging of a Contemporary Polish Play (1995).

Zofia de Ines

kostiumy / costume designer

Scenograf. Autorka ponad dwustu realizacji scenografii i projektów kostiumów w teatrze dramatycznym, operze, balecie, pantomimie, TV i filmie. Współpracowała z wybitnymi reżyserami i choreografami, m.in.: A. Augustynowicz, K. Babickim, K. Braunem, A. Hanuszkiewiczem, J. Jarockim, M. Prusem, H. Tomaszewskim, M. Trelińskim, M. Weiss-Grzebińskim, E. Wesołowskim, E. Wycichowską, K. Zaleskim, M. Znanieckim. Realizowała projekty do spektakli operowych m.in. na scenach Teatru Wielkiego w Warszawie i w Poznaniu, Opery Śląskiej w Bytomiu, Stadt Theater w Bonn, w Bolonii, Cottbus, Luksemburgu i Weimarze. W Operze Krakowskiej przygotowała dekoracje i kostiumy do głośnych przedstawień K. Nazara *Król Ubu* i *Czarna maska*, kostiumy do *Damy pikowej*, baletu *Pan Twardowski* oraz do *Rigoletta*. Jest autorką widowisk poświęconych kostiumowi. Zajmuje się także rysunkiem, plakatem i stylizacją mody.

Scenographer. She has designed stage sets and costumes for over two hundred productions in theatre, opera, ballet, pantomime, television and film, working with such outstanding directors and choreographers as: A. Augustynowicz, K. Babicki, K. Braun, A. Hanuszkiewicz, J. Jarocki, M. Prus, H. Tomaszewski, M. Treliński, M. Weiss-Grzebiński, E. Wesołowski, E. Wycichowska, K. Zaleski, M. Znaniecki. Her work for opera includes designs for the Grand Theatres in Warsaw and Poznań, the Silesian Opera in Bytom, the Stadttheater in Bonn, the opera houses in Bologna, Cottbus, Luxembourg and Weimar. At the Krakow Opera, she has prepared sets and costumes for the famous productions directed by K. Nazar, *Ubu Rex* and *The Black Mask*, costumes for *The Queen of Spades*, *Rigoletto*, and the ballet *Pan Twardowski*. She has also authored stage shows about costume art, and is active in other areas, such as drawing, poster and fashion design.

Zofia Rudnicka

choreografia / choreographer

Tancerka, choreograf i pedagog. Ukończyła Ogólnokształcącą Szkołę Baletową w Warszawie i Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina, gdzie wykłada w stopniu adiunkta kompozycję tańca. Przez dwadzieścia lat była związana z Teatrem Wielkim w Warszawie, najpierw jako solistka w repertuarze klasycznym, potem jako choreograf. Współpracowała z teatrami dramatycznymi i muzycznymi w całej Polsce. Za swoje największe osiągnięcie artystyczne uważa prapremierową choreografię *Nienasyceńia* wg Witkacego do muzyki Tomasza Stańko oraz prapremierowy balet *La dolce Vita* do muzyki Nino Roty, obydwa w Teatrze Wielkim w Warszawie, a także balet *Rudolf Valentino*, wystawiony w Teatrze Rozrywki w Chorzowie, za który otrzymała Złotą Maskę. Współpracowała z telewizją jako solistka programów muzycznych i rozrywkowych, potem jako choreograf m.in. „Kabaretu Olgi Lipińskiej”. W 2011 za choreografię do *Giocondy* Ponchiello (reż. K. Nazara) w Operze Nova w Bydgoszczy otrzymała Teatralną Nagrodę Muzyczną im. J. Kiepury.

Dancer, choreographer and educator. Graduate of the Ballet High School in Warsaw and the Fryderyk Chopin University of Music, where she now teaches dance composition as a senior lecturer. For over twenty years, she was engaged with the Grand Theatre in Warsaw, initially as a soloist in classical repertoire, subsequently as a choreographer. She has collaborated with dramatic and musical theatres all over Poland. When asked about her greatest artistic achievements, she points to her original choreographies for the ballet *Insatiability* to the music of Tomasz Stańko, based on the novel by Witkacy, and the ballet *La dolce Vita* to the music of Nino Rota, both staged at Warsaw's Grand Theatre, and also the ballet *Rudolf Valentino* shown at the Teatr Rozrywki in Chorzow, for which she received the Gold Mask award. She has worked for television, as a soloist in musical and other programmes, and as a choreographer, e.g. in Olga Lipińska's Cabaret. In 2011, she received the J. Kiepusa Theatre Music Award for her choreography for Ponchielli's *La Gioconda*, staged by K. Nazar at the Opera Nova in Bydgoszcz.

Mirosław Poznański

reżyseria światła / lighting director

Reżyser światła, operator filmowy, realizator telewizyjny. Absolwent kierunku operatorskiego Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autor zdjęć i światła do ponad stu widowisk telewizyjnych i spektakli Teatru Telewizji. W latach 1998-2000 był reżyserem światła w Teatrze Narodowym. Współpracował z wieloma scenami dramatycznymi w Polsce a także z Teatrem Wielkim w Warszawie. W Operze Krakowskiej reżyserował światło do *Damy pikowej* w reż. K. Nazara (2008) i *Madama Butterfly* w reż. W. Zawodzińskiego (2009).

Lighting director, cinematographer, technical/control room director. Graduate of the Cinematography curriculum at the Faculty of Radio and Television, Silesian University in Katowice. He has designed lighting and camerawork for over a hundred television shows, including Polish Television (TVP) theatre productions. From 1998-2000, he was the lighting director at the National Theatre. He has worked for several dramatic theatres in Poland, and also with the Grand Theatre in Warsaw. At the Krakow Opera, he has designed lighting for *The Queen of Spades* directed by K. Nazar (2008) and *Madama Butterfly* directed by W. Zawodziński (2009).

Zygmunt Magiera

przygotowanie chóru / choir master

Tenor, dyrygent, menedżer kultury. Ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Krakowie. Kierownik artystyczny zespołu śpiewaków Capella Cracoviensis, założyciel i szef artystyczny OCTAVA ensemble. Jako dyrygent współpracował m. in. z Operą Wrocławską (pełniąc funkcję kierownika chóru), Operą Krakowską, Chórem Polskiego Radia, Chórem i Orkiestrą Akademii Muzycznej w Krakowie, Krakowskim Chórem Kameralnym, Kantorei Sankt Barbara oraz Krakowskim Chórem Akademickim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wraz z OCTAVA ensemble przygotowywał liczne nagrania, uczestniczył w wielu koncertach, konkursach i najważniejszych festiwalach muzycznych w kraju i za granicą. Zdobył m.in. Grand Prix Ogólnopolskiego Turnieju Chórów „LEGNICA CANTAT” oraz Grand Prix X Ogólnopolskiego Festiwalu Chóralnego „Cantio Lodziensis”. Prowadzi działalność pedagogiczną posiadając własną klasę dyrygowania na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie.

Tenor singer, conductor, cultural manager. Graduate of the Music Academy in Krakow. Artistic director of Capella Cracoviensis, founder and leader of the OCTAVA ensemble. As a conductor, he has worked for the Wrocław Opera (choir director), the Krakow Opera, the Polish Radio Choir, the Choir and Orchestra of the Music Academy in Krakow, the Krakow Chamber Choir, Kantorei Sankt Barbara, and the Academic Choir of the Jagiellonian University. With the OCTAVA ensemble, he has prepared numerous recordings and appeared in a number of concerts, competitions and major music festivals at home and abroad. His awards include the Grand Prix of the LEGNICA CANTAT National Choir Competition and the Grand Prix of the Tenth CANTIO LODZIENSIS National Choral Festival. He teaches his own conducting class at the Pontifical University of John Paul II in Krakow.

- soliści

Andrzej Biegun

Baryton. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie. Od 1981 roku solista Opery Krakowskiej, wykonawca kilkudziesięciu czołowych partii w operach, operetkach i musicalach, a także w repertuarze oratoryjnym. W 2011 przygotował dla Opery Krakowskiej *Podróż zimową* S. Barańczaka / F. Schuberta. Występował w krajach Europy (Niemcy, Holandia, Francja, Włochy, Belgia, Dania), a także w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. Dokonał wielu nagrań radiowych, telewizyjnych i płytowych. Jest pedagogiem w krakowskiej Akademii Muzycznej.

Baritone. A graduate of and a teacher at Krakow's Academy of Music, and a soloist of the Krakow Opera since 1981, he has been cast in dozens of leading parts in operas, operettas and musicals, as well as oratorios, in addition to a large number of recordings for radio, television, and record releases. In 2011, he prepared *The Winter Journey* by S. Barańczak/F. Schubert for the Krakow Opera. He has also given guest performances in Germany, the Netherlands, France, Italy, Belgium, Denmark, and in the United States and Canada. He has made numerous recordings for radio, television and record releases. He is also a teacher at the Krakow Academy of Music.

Agnieszka Czastka

Mezzosopran. Absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie, solistka Opery Krakowskiej, gdzie można ją usłyszeć m.in. w roli Carmen w operze Bizeta, Suzuki w *Madama Butterfly*, Zerliny w *Don Giovannim*, Poliny w *Damie pikowej*, Magdaleny w *Rigoletto*, Jadwigi w *Strasznym dworze*, Olgi w *Eugeniuszu Onieginie*. W repertuarze posiada wiele innych znaczących partii operowych i oratoryjnych. Współpracuje także z innymi teatrami muzycznymi. Koncertowała m.in. w USA, Niemczech, krajach Beneluxu, Ukrainie, Rosji, Słowacji.

Mezzo-soprano. A graduate of the Music Academy in Krakow, she is a soloist at the Krakow Opera, where she can currently be heard performing the roles of Carmen in Bizet's opera, Suzuki in *Madama Butterfly*, Zerlina in *Don Giovanni*, Polina in *The Queen of Spades*, Magdalena in *Rigoletto*, Jadwiga in *The Haunted Manor*, Olga in *Eugene Onegin*. Her repertoire includes a number of major opera and oratorio parts. She also collaborates with other music theatres, and has given concerts in the USA, Germany, Benelux, Ukraine, Russia, and Slovakia.

Krzysztof Dekański

Bas. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie. Należał do Zespołu Śpiewaków „Camerata Silesia”. W kręgu jego zainteresowań znajduje się zarówno muzyka operowa, oratoryjna, jak i kameralna. W listopadzie 2009 w ramach koncertów Dni Muzyki Organowo-Klawesynowej w Filharmonii Krakowskiej uczestniczył w wykonaniu *Missa Choralis* F. Liszta, a w październiku 2010 – w *Misa criola* A. Ramireza. W tym samym roku zadebiutował w Operze Krakowskiej w partii Rotmistrza i Zareckiego w *Eugeniuszu Onieginie*.

Bass. After graduating from the Music Academy in Krakow, he joined the Camerata Silesia Ensemble of Singers in Katowice. His professional interests include opera, oratorios and chamber music. In November 2009, during the Krakow Philharmonic's Organ and Harpsichord Music Days, he participated in a performance of *Missa Choralis* by F. Liszt, and in October 2010 in *Misa criolla* by A. Ramirez. The same year he had his Krakow Opera debut in *Eugene Onegin*, in the parts of the Company Commander and Zaretsky.

Janusz Dębowski

Tenor. Od 1984 r. solista Opery Krakowskiej, ma w repertuarze kilkadziesiąt partii operowych. Na krakowskiej scenie wystąpił m. in. jako Artur i Edgar w *Lucji z Lammermoor*, Turiddu w *Rycerskości wieśniaczej*, Don José w *Carmen*, Almaviva w *Cyruliku sewilskim*, Król w *Balu maskowym*, Księżę w *Kopciuszku*, Hoffmann w *Opowieściach Hoffmanna*, Ubu król w operze Pendereckiego i Faust w operze Gounoda, Cavaradossi w *Tosce*, Stefan w *Strasznym dworze*, Alfred w *Traviacie*, Rudolf w *Cyganerii*. W jego dorobku znajduje się również wiele pierwszoplanowych ról operetkowych.

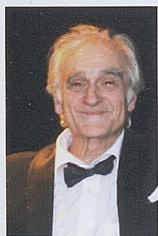
A soloist at the Krakow Opera since 1984, he has mastered a repertoire of several dozen opera parts. In Krakow, he has performed the parts of Arturo and Edgardo in *Lucia di Lammermoor*, Turiddu in *Cavalleria rusticana*, Don José in *Carmen*, Almaviva in *The Barber of Seville*, the King in *Un ballo in maschera*, the Prince in *La cenerentola*, Hoffmann in *The Tales of Hoffmann*, King Ubu in Penderecki's opera, and Faust in Gounod's opera, Cavaradossi in *Tosca*, Stefan in *The Haunted Manor*, Alfredo in *La traviata*, and Rodolfo in *La bohème*, to name but a few. He has also appeared in a large number of major operetta roles.

Vasyl Grokholskyi

Tenor. Absolwent Akademii Muzycznej w Kijowie, solista kijowskiej Opery Narodowej. Współpracował także z tamtejszą filharmonią. Śpiewał w salach koncertowych całego świata. Od 2003 roku jest solistą Opery Krakowskiej. Występuje w partiach Edgara w *Łucji z Lammermoor*, Fausta w operze Gounoda, Księcia Mantui w *Rigoletcie* i Alfreda Germont w *Traviacie*, Rudolfa w *Cyganerii* i Pinkertona w *Madama Butterfly*, Hermana w *Damie pikowej*, Don José w *Carmen*, Ottokara w *Baronie cygańskim*. Współpracuje z Operą Narodową w Warszawie.

Tenor. A graduate of the Academy of Music in Kiev, he sang solo parts at the National Opera and also collaborated with the philharmonic orchestra in that city, and then went on to perform in concert halls all around the world. Since 2003, he has been a soloist at the Krakow Opera. Grokholskyi performs the roles of Edgardo in *Lucia di Lammermoor*, Faust in Gounod's opera, the Prince of Mantua in *Rigoletto* and Alfredo Germont in *La traviata*, Rodolfo in *La bohème* and Pinkerton in *Madama Butterfly*, Herman in *The Queen of Spades*, Don Jose in *Carmen*, and Ottokar in *The Gypsy Baron*. Since 2007, he has been collaborating with the National Opera in Warsaw.

Imeri Kawsadze

Tenor. Od ponad pół wieku na scenie operowej, w teatrach Tbilisi, Nizhne-Nowgorodu i Permu, a od 18 lat Opery Krakowskiej. Występował tu m.in. jako Izmael w *Nabucco*, Książę w *Rigoletcie*, Alfred w *Traviacie*, Hoffmann w *Opowieściach Hoffmanna*, Canio w *Pajacach*, Hrabia Almaviva w *Cyruliku sewilskim*, Don José w *Carmen*, Lord Artur w *Łucji z Lammermoor*, Don Ottavio w *Don Giovannim*, Cavaradossi w *Tosce*, Młody i Stary Faust. Ma w repertuarze ponad 60 partii.

Active in opera for over half a century at the theatres of Tbilisi, Nizhny Novgorod and Perm, he has spent the last 18 years at the Krakow Opera. Here he has performed a large number of roles, among them that of Ishmael in *Nabucco*, the Duke in *Rigoletto*, Alfredo in *La traviata*, Hoffmann in *The Tales of Hoffmann*, Canio in *Pagliacci*, Count Almaviva in *The Barber of Seville*, Don José in *Carmen*, Arturo in *Lucia di Lammermoor*, Don Ottavio in *Don Giovanni*, Cavaradossi in *Tosca*, and both Young and Old Faust. His repertoire comprises more than 60 parts.

Zenon Kowalski

Baryton. Absolwent Akademii Muzycznej w Warszawie. Od ponad dwudziestu lat związany z Teatrem Wielkim w Łodzi, gdzie śpiewał wiele partii, w ostatnich sezonach wystąpił jako Rigoletto, Makbet i Falstaff. Współpracuje z Teatrem Wielkim w Warszawie, Operą Wrocławską, Operą Śląską. Odbił szereg zagranicznych tournée m.in. do Włoch, Niemiec, Holandii, Szwajcarii (z Teatrem Wielkim) oraz do Skandynawii i Stanów Zjednoczonych - na indywidualne koncerty.

Baritone. Graduate of the Music Academy in Warsaw. Engaged for over twenty years with the Grand Theatre in Lodz, he has sung a large number of parts, in recent seasons: Rigoletto, Macbeth and Falstaff. He has also collaborated with the Grand Theatre in Warsaw, the Wrocław Opera, and the Silesian Opera in Bytom. Numerous foreign tours have taken him to Italy, Germany, the Netherlands, Switzerland (with the Grand Theatre) and to Scandinavia and the United States (individual performances).

Krzysztof Kozarek

Tenor. Student roku dyplomowego Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie. Na swoim koncie ma nagrania płyt CD z muzyką barokową oraz współpracę z takimi zespołami jak Capella Cracoviensis, Cappella Augustana, Goldberg Ensemble, La Tempesta, czy Accademia dell'Arcadia. Poza muzyką renesansu i baroku wykonuje także dzieła klasyczne, romantyczne oraz współczesne. Debiutował partią Scaramuccia w *Ariadnie na Naxos* R. Straussa w Operze Krakowskiej.

Tenor. A student in his diploma year at the Vocal and Acting Department of the Academy of Music in Krakow, he already has CD releases to his credit with Baroque music, collaborating with such ensembles as Capella Cracoviensis, Cappella Augustana, Goldberg Ensemble, La Tempesta, or Accademia dell'Arcadia. In addition to Renaissance and Baroque music, he also performs Classicist, Romantic and contemporary works. The part of Scaramuccio in *Ariadne auf Naxos* by R. Strauss was his debut with the Krakow Opera.

Stanisław Kufluk

Baryton. Absolwent Instytutu Sztuki w Stanisławowie. W latach 2006 – 2009 solista Opery Wrocławskiej, gdzie wystąpił m.in. jako Rangoni w *Borysie Godunowie*, Hrabia Almaviva w *Weselu Figara*, Escamillo w *Carmen*, Chrystus w *Raju utraconym*, Jozue w *Jutro* T. Bairda. Jest solistą w Operze Śląskiej w Bytomiu, należy również do zespołu Opery Krakowskiej. Można go usłyszeć w partii Jeleckiego w *Damie pikowej*, Sharplessa w *Madama Butterfly*, Macieja w *Strasznym Dworze*, Moralesa w *Carmen* oraz w tytułowej roli w *Eugeniuszu Onieginie*.

Baritone. A graduate of the Art Institute in Ivano-Frankivsk. He was a soloist of the Wrocław Opera from 2006 to 2009, performing such parts as Rangoni in *Boris Godunov*, Count Almaviva in *The Marriage of Figaro*, Escamillo in *Carmen*, Christ in *Paradise Lost*, and Joshua in *Tomorrow* by T. Baird. A soloist at the Silesian Opera in Bytom and a member of the Krakow Opera's ensemble, he can currently be heard performing the parts of Maciej in *The Haunted Manor*, Morales in *Carmen*, and Eugene Onegin.

Michał Kutnik

Baryton. Studiował w Akademii Muzycznej w Krakowie. Od 2000 roku współpracował z Operą Krakowską, od 2006 roku jest jej solistą. Ma na swoim koncie wiele partii, ostatnie to Yamadori w *Madama Butterfly*, Morales w *Carmen*, Kalman Żupan w *Baronie cygańskim*, Pan Hobbs w *Małym lordzie*. Od 2004 roku współpracuje z Krakowską Operą Kameralną. Wykonuje również muzykę oratoryjno-kantatową oraz pieśni. Występował m. in. w Niemczech, Szwajcarii, Włoszech, Norwegii, Finlandii, na Litwie i na scenach polskich.

Baritone. He studied at the Music Academy in Krakow and in 2000 started his collaboration with the Krakow Opera, whose soloist he became in 2006, singing a number of parts here, recently those of Yamadori in *Madama Butterfly*, Morales in *Carmen*, Kalman Zsupan in *The Gypsy Baron*, and Mr Hobbs in *Little Lord Fauntleroy*. Since 2004, he has been engaged with the Krakow Chamber Opera. In addition to operas, his repertoire includes oratorios, cantatas and songs. He has performed in Germany, Switzerland, Norway, Finland, Lithuania and on several Polish stages.

Dorota Mentel

Sopran. W 2002 r. ukończyła studia w Akademii Muzycznej w Krakowie. Występowała jako solistka z Filharmonią Krakowską m.in. w *Missa Brevis* Grabowskiego, *Gloria* Vivaldiego, *Magnificat* i *Kantata BWV 106* Bacha, *Stabat Mater* Pergolesiego, *Utrecht Te Deum* Haendla oraz w recitalach solowych. W 2006 r. w Palermo wykonała partię solową w operze Mozarta *Thamos re d'Egitto* pod dykcją Fabio Biondiego. Od 2002 r. współpracuje z Operą Krakowską, gdzie śpiewała m.in. partię Małgosi w *Jasiu i Małgosi*, Lucii w *Gwałcie na Lukrecji*, Amora w *Orfeuszu i Eurydyce*, Frasquity w *Carmen*.

Soprano. She graduated from the Music Academy in Krakow in 2002 and became a soloist with the Krakow Philharmonic, performing in *Missa Brevis* by Grabowski, *Gloria* by Vivaldi, *Magnificat* and *Cantata BWV 106* by Bach, *Stabat Mater* by Pergolesi, *Utrecht Te Deum* by Handel as well as solo recitals. In 2006, she sung the solo part in Mozart's opera *Thamos re d'Egitto* in Palermo, directed by Fabio Biondi. She has collaborated with the Krakow Opera since 2002, performing such parts as Gretel in *Hänsel und Gretel*, Lucia in *The Rape of Lucretia*, Amore in *Orfeo ed Euridice*, or Frasquita in *Carmen*.

Katarzyna Oleś-Blacha

Sopran koloraturowy. Absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie, pedagog tej uczelni. Laureatka wielu międzynarodowych konkursów wokalnych. Jest solistką Opery Krakowskiej, posiada w swym dorobku kilkadziesiąt partii operowych w tym Królowej Nocy w *Czarodziejskim flecie*, Hanny w *Strasznym dworze*, Gildy w *Rigoletcie*, Donny Anny w *Don Givannim*, tytułowej Łucji w operze Donizettiego. Rolą tą rozpoczęła współpracę w 2008 roku z Operą Narodową w Warszawie. Występuje na wielu scenach operowych, w filharmoniach oraz salach koncertowych kraju i zagranicy.

Coloratura soprano. A graduate of and a teacher at the Music Academy in Krakow and the winner of a number of international vocal competitions, she is a soloist of the Krakow Opera. She has sung several dozen opera parts, including the Queen of the Night in *The Magic Flute*, Hanna in *The Haunted Manor*, Gilda in *Rigoletto*, Donna Anna in *Don Giovanni*, and Lucia in Donizetti's famous opera – the role which inaugurated her collaboration with the National Opera in Warsaw in 2008. She has performed at a large number of opera houses and philharmonic and concert halls at home and abroad.

Volodymyr Pankiv

Bas. Urodził się w Drohobyczu na Ukrainie, ukończył Akademię Muzyczną w Krakowie. Od 2004 r. jest solistą Opery Krakowskiej, gdzie śpiewał m.in. partię Rajmonda w *Łucji z Lammermoor*, Surina w *Damie pikowej*, Mefista w *Fauście*, Komandora w *Don Giovannim*, Bonzo w *Madama Butterfly*, Gremina w *Eugeniuszu Onieginie*. W 2006 r. wystąpił jako Basilio w *Cyruliku sewilskim* na deskach Opera Lyra w Ottawie. Współpracuje z Operą Narodową w Warszawie i Operą na Zamku w Szczecinie. Występuje w repertuarze oratoryjnym.

Bass. Born in Drohobych, Ukraine, he graduated from the School of Music in Krakow. A soloist of the Krakow Opera since 2004, he has sung such parts as Raimondo in *Lucia di Lammermoor*, Surin in *The Queen of Spades*, Méphistophélès in *Faust*, Commendatore in *Don Giovanni*, Bonzo in *Madama Butterfly*, or Gremin in *Eugene Onegin*. In 2006, he performed the role of Basilio in *Il barbiere di Siviglia* on the stage of Opera Lyra in Ottawa. He collaborates with the National Opera in Warsaw and the Castle Opera in Szczecin, and also sings songs and oratorios.

Rafał Pawnuke

Bas. Absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w klasie prof. AM Leszka Skrla. Obecnie studiuje na Wydziale Wokalnym Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie Marka Rzepki. Zadebiutował jako solista wykonując *Requiem d-moll KV 626* W. A. Mozarta. Jest finalistą I Międzynarodowego Konkursu im. Giulio Perottii w Ueckermünde (Niemcy), V Konkursu im. Edwarda i Józefiny Reszków w Częstochowie i ostatnio zdobywcą I nagrody w Międzynarodowym konkursie wokalnym we Vrablach (Słowacja). Współpracuje z Operą na Zamku w Szczecinie oraz Operą Krakowską.

Bass. Graduate of the Vocal and Acting Faculty of the Music Academy in Bydgoszcz, where he studied under Professor Leszek Skrla. Currently, he is a student of the Vocal Faculty of the Music Academy in Krakow, under Marek Rzepka. His solo debut was in *Requiem d-moll KV 626* by W. A. Mozart. He is a finalist of the First International Giulio Perottii Singing Competition in Ueckermünde, Germany, Fifth Edward and Józefina Reszke Competition in Częstochowa, and recently the First Prize winner in the International Singing Competition in Vrable, Slovakia. A collaborator of the Castle Opera in Szczecin and the Krakow Opera.

Edyta Piasecka-Durlak

Sopran. Solistka Opery Krakowskiej w latach 1999-2010. Współpracuje z Teatrem Wielkim w Warszawie, operami w Bydgoszczy, Gdańsku, Łodzi, Wrocławiu, Budapeszcie. Posiada w repertuarze ponad 15 partii operowych. Duże sukcesy odnosi wykonując muzykę oratoryjno-kantatową, współpracuje z wieloma filharmoniami i orkiestrami w Polsce i za granicą, uczestniczy w krajowych i zagranicznych festiwalach. W 2004 była wytypowana do nagrody „Paszporty Polityki”. W 2008 otrzymała nagrodę im. A. Hiolskiego w Teatrze Wielkim w Warszawie.

Soprano. A soloist of the Krakow Opera in 1999 and 2010; she has worked for the National Theatre in Warsaw as well as the opera companies in Bydgoszcz, Gdansk, Lodz, Wrocław, and Budapest. In addition to over 15 opera parts in her repertoire, she has been a very successful performer of cantatas and oratorios, in collaboration with a number of Polish and foreign philharmonic and other orchestras, taking part in festivals at home and abroad. In 2004, she was nominated for the *Polityka* weekly magazine's Paszporty award. In 2008, she received the A. Hiolski Prize at the Grand Theatre in Warsaw.

Leszek Skrla

Baryton. Absolwent Akademii Muzycznej w Gdańsku. Od 1988 r. jest solistą gdańskiej sceny operowej, należy do grona jej czołowych śpiewaków. W dorobku posiada ponad 30 pierwszoplanowych partii barytonowych. Jego repertuar to także kilkadziesiąt partii oratoryjno-kantatowych, które wykonuje na koncertach w kraju i za granicą. Uczestniczył w festiwalach: Warszawska Jesień, Bratislava Cantans, Musica Polonica Nova, Viva il Canto oraz wielokrotnie w Bydgoskim Festiwalu Operowym. Jest profesorem Akademii Muzycznych w Gdańsku i w Bydgoszczy.

Baritone. A graduate of the Music Academy in Gdansk, he has been a soloist of the opera company in that city since 1988, as one of its leading singers, with over 30 major baritone parts to his credit, in addition to dozens of oratorios and cantatas, performed in concerts at home and abroad. He has taken part in such festivals as the Warsaw Autumn, Bratislava Cantans, Musica Polonica Nova, Viva il Canto, and the Bydgoszcz Opera Festival, numerous times. Leszek Skrla is a professor of the Music Academies in Gdansk and Bydgoszcz.

Pavlo Tolstoy

Tenor. Podczas studiów w Akademii Muzycznej we Lwowie (dyplom w 2005) śpiewał w zespole Opery Lwowskiej. Był solistą Opery Wrocławskiej, obecnie związał się z Operą Nova w Bydgoszczy. Wystąpił jako Ferrando w *Così fan tutte* i Tamino w *Czarodziejskim flecie*, Leński *Eugeniuszu Onieginie*, Alfredo w *Traviacie*, Ismaele w *Nabucco*, Beppo w *Pajacach*, Rodolfo w *Cyganerii*, Pinkerton w *Madame Butterfly*, Młody Król w *Hagith* oraz Pasterz w *Królu Rogerze*. W repertuarze ma również utwory oratoryjno-kantatowe.

Tenor. He sang with the ensemble of the Lviv Opera while still a student at the Music Academy in Lviv (before graduation in 2005). First as a soloist of the Wrocław Opera and now with the Opera Nova in Bydgoszcz, he has performed the parts of Ferrando in *Così fan tutte* and Tamino in *The Magic Flute*, Lensky in *Eugene Onegin*, Alfredo in *La Traviata*, Ismaele in *Nabucco*, Beppe in *Pagliacci*, Rodolfo in *La bohème*, Pinkerton in *Madame Butterfly*, the Young King in *Hagith* and the Shepherd in *King Roger*. His repertoire also includes oratorios and cantatas.

Joanna Tylkowska

Sopran, w 2002 ukończyła z wyróżnieniem bydgoską Akademię Muzyczną. Solistka Opery Na Zamku w Szczecinie, współpracuje także z Operą Krakowską (*Orfeusz i Eurydyka*, *Halka*, *Rigoletto*), Teatrem Wielkim w Poznaniu. W 2008 roku debiutowała na scenie Opery Narodowej w Warszawie. W dotychczasowym dorobku wokalistki znaczące role to Pamina w *Czarodziejskim flecie*, Zuzanna w *Weselu Figara* (prezentowana przez sopranistkę również w teatrach operowych Niemiec, Belgii oraz Holandii), a także Fiordiligi w *Così fan tutte*. Prowadzi działalność koncertową, wykonując utwory kameralne i oratoryjno-kantatowe.

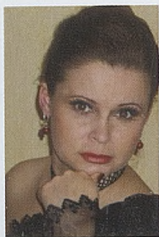
Soprano. Graduate of the Music Academy in Bydgoszcz (with honours, 2002). A soloist of the Castle Opera in Szczecin, she has also collaborated with the Krakow Opera (*Orfeo ed Euridice*, *Halka*, *Rigoletto*) and the Grand Theatre in Poznan. In 2008, she had her National Opera debut in Warsaw. Her major roles include that of Pamina in *The Magic Flute*, Susanna in *The Marriage of Figaro* (which she has also performed at opera houses in Germany, Belgium and the Netherlands), and Fiordiligi in *Così fan tutte*. She is an active concert singer, performing oratorios, cantatas and chamber music.

Bartosz Urbanowicz

Bas. Ukończył z wyróżnieniem katowicką Akademię Muzyczną (2005). Był solistą Teatru Wielkiego w Poznaniu, a w 2009 roku został solistą Opery Krakowskiej. Współpracuje z Operą Śląską, Teatrem Wielkim w Poznaniu oraz Operą Wrocławską. Na krakowskiej scenie śpiewa partię Zbigniewa w *Straszonym dworze*, Leporella w *Don Giovanni*, Zunigi w *Carmen*, Angelottiego w *Tosce*, Surina w *Damie pikowej*, Bonzo w *Madama Butterfly*. Dokonał licznych nagrań dla radia i telewizji.

After graduating (with honours) from the Music Academy in Katowice (2005), Urbanowicz was a soloist at the Grand Theatre in Poznan till 2009, and then became a soloist of the Krakow Opera. He also collaborates with the Silesian Opera, the Grand Theatre in Poznan, and the Wrocław Opera. In Krakow, he sings the parts of Zbigniew in *The Haunted Manor*, Leporello in *Don Giovanni*, Zuniga in *Carmen*, Angelotti in *Tosca*, Surin in *The Queen of Spades*, and Bonzo in *Madama Butterfly*. Urbanowicz has made numerous recordings for the radio and television.

Karin Wiktor-Kałużka

Sopran. Absolwentka Akademii Muzycznej w Katowicach. Od 1993 r. solistka Opery Krakowskiej, gdzie występowała m.in. jako Papagena i Pamina w *Czarodziejskim flecie*, Siebel w *Fauście*, Małgosia w *Jasiu i Małgosi*, Kate Pinkerton w *Madama Butterfly*, Eurydyka w *Orfeuszu i Eurydyce*, Micaela w *Carmen*, Safi w *Baronie cygańskim*, Musetta w *Cyganerii*, Norina w *Don Pasquale*. Posiada także bogaty repertuar operetkowy.

Soprano. After graduating from the Music Academy in Katowice, she became a soloist of the Krakow Opera in 1993, performing such parts as Papagena and Pamina in *The Magic Flute*, Siebel in *Faust*, Gretel in *Hänsel and Gretel*, Kate Pinkerton in *Madama Butterfly*, Eurydice in *Orfeo ed Eurydice*, Micaela in *Carmen*, Safi in *Cypsy Baron*, Musetta in *La Bohème* or Norina in *Don Pasquale* as well as a large number of operetta roles.

Bożena Zawiślak-Dolny

Mezzosopran. Od 1988 r. solistka Opery Krakowskiej. Sławna odtwórczyni partii Carmen w operze Bizeta, którą kreowała na scenach Krakowa, Bytomia, Łodzi, Gdańska, Szczecina i Warszawy. Ma w dorobku kilkadziesiąt partii operowych m.in. w dziełach Rossiniego (*Kopciuszek*, *Cyrulik Sewilski*, *Semiramida*) i Verdiego (*Bal maskowy*, *Trubadur*, *Nabucco*, *Rigoletto*, *Aida*), kreacje musicalowe (Aldonza-Dulcinea w *Człowieku z La Manchy*), czy wykonanie z ogromnym sukcesem songów Kurta Weilla. Kilkakrotnie nagradzana za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki.

Mezzo-soprano. A soloist of the Krakow Opera since 1988, she is famous for her Carmen, the part she has performed on the stages of Krakow, Bytom, Lodz, Gdansk, Szczecin and Warsaw. She has sung dozens of parts in operas, e.g. by Rossini (*La cenerentola*, *The Barber of Seville*, *Semiramide*) and Verdi (*Un ballo in maschera*, *Il trovatore*, *Nabucco*, *Rigoletto*, *Aida*), as well as in musicals (Aldonza/Dulcinea in *Man of La Mancha*). Her rendition of Kurt Weill songs proved a major success. She has received a number of awards for her achievements in culture and arts.

Adam Zdunikowski

Tenor. Absolwent Akademii Muzycznej w Warszawie. Laureat wielu konkursów wokalnych. Debiutował na scenie Teatru Wielkiego w Warszawie w 1990 roku. Współpracuje ze wszystkimi teatrami operowymi w Polsce oraz Staatsoper w Hamburgu, Operą Narodową w Sofii i Narodni Divadlo w Pradze. Posiada szeroki repertuar operowy (ponad 40 partii), a także oratoryjny (około 50 tytułów). Występował pod batutami takich znakomitości jak: Jerzy Semkow, Stanisław Skrowaczewski, Nello Santi, Jiri Belohlavek, Jonas Kovacs, Kazimierz Kord, Antoni Wit, Jacek Kasprzyk, Gabriel Chmura, Jerzy Maksymiuk, Noam Sheriff, Krzysztof Penderecki, Lawrence Foster.

Tenor. A graduate of the Music Academy in Warsaw, with prizes from several vocal competitions. He had his debut at the Grand Theatre in Warsaw in 1990. He collaborates with all the opera theatres in Poland and with the Staatsoper in Hamburg, the National Opera in Sophia and the National Theatre in Prague. Zdunikowski has mastered an extensive repertoire of opera parts (over 40) and oratorios (some 50 titles). He has performed with such conductor celebrities as: Jerzy Semkow, Stanisław Skrowaczewski, Nello Santi, Jiri Belohlavek, Jonas Kovacs, Kazimierz Kord, Antoni Wit, Jacek Kasprzyk, Gabriel Chmura, Jerzy Maksymiuk, Noam Sheriff, Krzysztof Penderecki, and Lawrence Foster.

Dyrektor Naczelny / General Director **Bogusław Nowak**
 Główny Reżyser / Senior Director **Laco Adamik**
 Kierownik muzyczny / Music Director **Tomasz Tokarczyk**

Administracja / Administration

Z-ca Dyrektora ds. organizacyjnych / Deputy Manager for Organisation

Katarzyna Rytyś-Bańbuła

Główny Księgowy / Chief Accountant **Małgorzata Żak**

Kierownik Działu Koordynacji Artystycznej / Artistic Coordination Manager **Krzysztof Szafran**

Sekretarz Literacki / Editing Secretary **Elżbieta Tosza**

Kierownik Działu Marketingu i Organizacji Widowni /

Marketing and Customer Service Head Manager **Anna Kościelna**

Impresariat / Event Manager **Małgorzata Dąbrowa-Kostka**

Kierownik Działu Kadr / Human Resources Manager **Jolanta Sadowska**

Kierownik Administracji / Administrative Manager **Maria Boniakowska-Leśniewska**

Zespół techniczny / Technical Staff

Z-ca Dyrektora ds. produkcji, główny inżynier / Deputy Production Manager, Head Engineer

Wiesław Sawa

Kierownik Działu Technicznego / Stage Manager **Grzegorz Woźniak**

Z-ca Kierownika Działu ds. Produkcji / Deputy Production Manager **Weronika Kowalczyk**

Pracownia Scenotechniczna / Stage Technology Section **Tadeusz Sajak**

Pracownia Akustyczna / Acoustic Section **Jędrzej Rusin**

Pracownia Elektryczna / Electrical Section **Piotr Ropek**

Pracownia Stolarska / Carpenters Section **Henryk Czarnecki**

Pracownia Modelarska / Modelling Section **Wacław Didur**

Pracownia Ślusarska / Metalwork Section **Franciszek Szumny**

Pracownia Malarska / Painting Section **Marek Jarosz**

Pracownia Krawiecka Damska / Ladies' Dressmaking Atelier **Katarzyna Kłębczyk**

Pracownia Krawiecka Męska / Men's Dressmaking Atelier **Ewa Dura**

Pracownia Perukarsko-Fryzjerska / Hairdressers **Elżbieta Lebiest**

Pracownia Modniarska / Millinery Atelier **Eulalia Szlachetka**

Sekcja Obsługi Garderób / Dressing Room Service Section **Małgorzata Skóraś**

Opera Krakowska

ul. Lubicz 48, 31-512 Kraków

tel. +48 12 296 61 00, fax +48 12 296 61 03

sekretariat@opera.krakow.pl

Rezerwacja / Bookings: tel. +48 12 296 62 62 (63), fax: +48 12 296 62 68

bilety@opera.krakow.pl, tickets@opera.krakow.pl

Kasa biletowa / Box Office: Opera Krakowska, ul. Lubicz 48

tel. +48 12 296 62 60 (61)

Kasa czynna / Box Office opening hours:

pn-sb 10.00-19.00 / Mon-Sat 10 am-7 pm

nd i święta na dwie godziny przed spektaklem

on Sundays and Public Holidays: 2 hours before the performance

Na okładce wykorzystano plakat autorstwa Witolda Siemaszkiewicza.
On the cover the poster by Witold Siemaszkiewicz.

Tłumaczenie / Translator

Jerzy Juruś

Redakcja programu / Editor

Elżbieta Tosza

Opracowanie graficzne / Artwork by

Bartosz Giżycki

Wydawca / Publisher

Opera Krakowska

marzec / march 2014

Mecenas Opery Krakowskiej

KRAKÓW AIRPORT

**świat
zaczyna się
tutaj.**

www.krakowairport.pl

DWUTYGODNIK

ruch muzyczny

Najstarsze polskie czasopismo poświęcone muzyce poważnej
Recenzje koncertów i przedstawień operowych, recenzje płyt
Relacje z festiwalu i konkursów, krajowych i zagranicznych
Artykuły o sprawach nurtujących środowisko muzyczne
Artykuły o pedagogice muzycznej i upowszechnieniu muzyki
Materiały historyczne

„Ruch Muzyczny” jest dwutygodnikiem, wychodzi 26 razy w roku,
do nabycia w salonach Empiku, księgarniach muzycznych,
w filharmoniach i teatrach operowych oraz w prenumeracie

www.ruchmuzyczny.pl

**Qumak
- Sekom^{SA}**

**harmonijne
współdziałanie**

**Qumak
- Sekom^{SA}**

**Sponsor Opery
Krakowskiej**

życzy niezapomnianych wrażeń!

www.qumak.pl

www.opera.krakow.pl

Opera Krakowska
instytucja kultury
Województwa
Małopolskiego

Mecenas Opery Krakowskiej

"OPERA KRAKOWSKA" w Krakowie
Archiwum
ul. Łubież 48, 31-512 Kraków
tel. 012 29 66 188, fax 012 29 66 103

Sponsorzy

Sponsor Opery
Krakowskiej

POLSKA
SPÓŁKA GAZOWNICTWA

Partnerzy

we
explore
the city

ZAMEK
KRÓLEWSKI
NA WAWELU

Patroni medialni

DZIENNIK POLSKI

RMF *Classic*

STYL.PL

INTERIA.PL

